

Rezumat

Titlul *Semn, nume, sens: perspectivă interdisciplinară* sintetizează întreaga mea activitate didactică, științifică și academică marcată, încă din perioada stagiului doctoral (1998-2005), de studiul lingvisticii, privit într-o abordare *in crescendo*, de la unitatea „minimală”, semnul, atât cel lingvistic, cât și cel aparținând altor coduri semiotice, trecând prin valoarea sa pe care o are ca *nume* (cu referire atât la semantica referențială nominală, cât și în accepțiune onomastică), până la macrosemn, ca parte integrantă a articulării sale în angrenajul textual în vederea construirii sensului. Perspectiva este una interdisciplinară, deoarece, analiza *faptelor de limbă* nu mai poate fi realizată fără a ține cont de elemente de natură diversă, ce „vin” sau se intersectează cu concepte, elemente, metode de analiză și interpretare aparținând unor domenii „înrudite” sau „învecinate” cu cel lingvistic: *sociolingvistica, filozofia limbajului, onomastica, antropologia culturală, semiotica* etc.

Teza de abilitare este structurată, conform *Ghidului de întocmire și redactare a tezei de abilitare*, în trei secțiuni distincte:

În **prima secțiune**, am prezentat preocupările și realizările științifice, profesionale și academice derulate din momentul stagiului doctoral până în prezent.

Direcțiile de cercetare pe care le-am configurat ulterior obținerii titlului de doctor în filologie, se situează la confluența a patru axe de cercetare: *cercetarea semiotică, cercetarea onomastică, lexicologie, terminologie și studii de lingvistică contrastivă*. Fiecare direcție de cercetare este ilustrată prin publicații, participări la diferite manifestări științifice naționale și internaționale, la care se adaugă recenziile și citările în lucrări de specialitate.

Această primă parte a fost grupată în două secvențe: prima, privind activitatea de cercetare desfășurată în cadrul stagiului doctoral, până la obținerea titlului de doctor (2005), și cea de a doua, dedicată activității ulterioare.

Am început studiile aprofundate de lingvistică prin realizarea tezei de doctorat dedicată *referinței nominale*, mai precis *expresiilor referențiale nominale*, pornind de la aspectele microenunțiative ale tipologiilor acestora în funcție de diferite criterii (morfosintactice, semantice), ale rolului lor discursiv (anaforic, cataforic) până la *articularea* și angrenarea lor în diferite *rețele textuale*.

Chiar dacă ulterior cercetarea mea lingvistică „s-a abătut” într-o oarecare măsură de la direcția lingvisticii textuale, conturarea axelor pe care le-am dezvoltat își regăsesc aici sursele primare:

Semiotica (*infra 1.3.1.*), în sensul cel mai larg și mai cuprinzător, vine și completează analiza faptelor de limbă prin simultaneitatea prezenței mai multor coduri, de natură verbală,

dar mai ales nonverbală, cu precădere în cazul semioticilor *particulare* pe care le-am investigat: *a senzorialului olfactiv*, prin publicitatea parfumurilor.

Axa de cercetare onomastică (1.3.2) mi-a fost deschisă prin existența *Centrului de cercetare* din cadrul Facultății de Litere și a echipei acesteia. Această direcție continuă și completează abordarea semnului ca *nume identificator*, devenit *nume de marcă* pentru o serie de produse (parfumuri, vinuri, produse culinare, produse farmaceutice naturiste etc.). Pe lângă *onomastica comercială*, studiul acestei direcții a fost lărgit cu elemente de analiză antroponimică, dar din perspectiva diferenței între clasele nume / poreclă / supranume în cazul numelor de domnitori români, pe de o parte, și a prezenței unui nucleu *antroponimic*, în structura unor expresii fixe românești. Analiza lor, indiferent de contextul distribuțional, a demonstrat, că, în marea majoritate a acestora, numele-semn și / sau semnul-nume este motivat, dar nu în sens saussurian, ci, mai degrabă, *motivația* prezenței / alegerii unui nume / unei porecle are o determinare ce ține seama de factori extralingvistici ai unui / unor context(e) diferite în care numele este vehiculat / colportat: social-istoric, cultural, politic, economic etc.

Secțiunea *Terminologie și limbaje de specialitate (infra 1.3.3.)* cuprinde principalele realizări științifice privind *limbajele de specialitate*, preocupare constantă a mea începând încă din perioada doctoratului, prin interesul manifestat pentru terminologia limbajului juridic și economic și, ulterior, a terminologiei specifice discursului religios.

Cea de a patra direcție de studiu continuă analiza faptelor de limbă, din perspectiva lingvisticii contrastive (*infra 1.3.4.*), începută încă din perioada elaborării tezei de doctorat, prin analiza unor (micro)secvențe textuale, prin care am urmărit funcționarea unor mecanisme de construire a lanțurilor anaforice, în română și franceză, reprezentante de diferite expresii nominale.

Înțeleg că domeniul de cercetare care înglobează cele trei niveluri ale limbii (morfosintaxă, lexicologie și semantică), lingvistica contrastivă reprezintă studiul comparativ sincron a două limbi (în ocurență, română și franceză) în scopul stabilirii punctelor de convergență și divergență dintre acestea, atât la nivelul limbii generale, cât și la nivelul limbajelor de specialitate. Astfel, această direcție a fost completată cu studii și articole privind influența limbii franceze asupra limbii române (în cazul lexicului culinar), a prezenței / absenței determinanților în cazul numelui propriu, a analizei anumitor secvențe discursive în textul biblic ori a traducerii literare (interpretarea unui poem din literatura medievală franceză în variantele traduse în limba română).

Întreaga mea activitate de cercetare desfășurată în cei douăzeci de ani s-a concretizat prin publicarea a 9 cărți (5 cărți ca autor unic, 2 cărți în colaborare, 1 traducere literară din franceză în română, 1 traducere a unei cărți de autor în spaniolă), peste 70 de studii și articole în reviste de specialitate sau în volume colective, din țară sau din străinătate ori în *Actele* unor manifestări științifice. Am participat la peste 40 diferite manifestări științifice (conferințe, colocvii și congrese) naționale și internaționale.

Citările, mențiunile (peste 80) și recenziile favorabile, care au apărut în reviste de specialitate naționale – 11 – (*Revue Roumaine de Linguistique, Diacronia, Studii și cercetări de onomastică și lexicologie, Dacoromania, Analele Universității din Craiova, Studii de lingvistică – Oradea, Interstudia – Bacău, Memoria Etnologica – Baia Mare*) și internaționale – 3 – (*Rivista Italiana di Onomastica, Limba română – Chișinău*), constituie criteriul direct de evaluare a activității mele profesionale și a impactului rezultatelor cercetării în mediul academic românesc și internațional. Totodată, instrumentele de „măsurare” a vizibilității și impactului în plan național și internațional Google Scholar ori BDI („Diacronia”) reprezintă un criteriu obiectiv în evaluarea performanței științifice și academice.

Cea de a doua secțiune a tezei trasează direcțiile de cercetare pe care le implică proiectul meu ulterior de carieră și care, în ansamblu, se concentrează pe continuarea și aprofundarea celor patru direcții de cercetare prezentate în prima secțiune (*infra 2.1.*):

1. Cercetarea semiotică: perspectivă semiolingvistică a discursului electoral românesc;
2. Onomastică comercială: bunurile de larg consum – între tradiție autohtonă și multiculturalism
3. Limbajele de specialitate: de la cuvânt la text;
4. Structuri fixe în română și franceză: de la o abordare lexicală la perspectiva traductivă.

În plan profesional, se vor regăsi aceleași preocupări prin activitățile didactice din domeniul limbii franceze contemporane, al lingvisticii textuale, al caracteristicilor funcționale ale diferitelor limbaje de specialitate. Preocuparea mea constantă va fi elaborarea de cursuri și materiale didactice care să vină în sprijinul studenților și masteranzilor atât pentru pregătirea lor profesională, cât mai ales pentru implicarea acestora în activitatea de cercetare, prin încurajarea participării la manifestări științifice, care să le valorifice potențialul și să le asigure o pregătire temeinică în domeniu.

În plan academic, voi continua activitatea de coordonare a programelor de studii cu predare în limba franceză de la nivel licență (LRF – *Limba și literatura română – limba și literatura franceză*) și masterat (LFTS – *Limba franceză în traduceri specializate*), încercând să găsec modalități de ofertă educațională care să vină în sprijinul viitorilor studenți de la

aceste profile (la nivelul planurilor de învățământ sau chiar prin propunerea unor (noi) specializări în combinații cu alte limbi (italiană), mai ales pentru secția LMA).

Partea a treia a lucrării prezintă principalele surse bibliografice care au fost folosite în conturarea parcursului meu științific, profesional și academic.